

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/23/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5119209882
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5119209882.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Urbanovej a členov senátu JUDr. Jozefa Turzu a JUDr. Jany Kotrčovej, v spore žalobkyne: D.. H. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. H. XXX/XX, XXX XX V. - Y., zastúpenej spoločnosťou: ADVOKÁT ADRIANA HRDINOVÁ, s.r.o., so sídlom V. Spanyola 1726/13, 010 01 Žilina, IČO: 47 245 841, proti žalovanému: G.. D. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XXXX/XX, XXX XX V., zastúpenému JUDr. Andreou Vladárovou, advokátkou, so sídlom Veľká okružná 17, 010 01 Žilina, IČO: 51 407 442, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 21C/57/2019-376 zo dňa 02.08.2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 21C/57/2019-376 zo dňa 02.08.2022 vo výroku IV. o trovách konania zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vo zvyšnej časti, t. j. vo výrokoch I. až III., zostáva rozsudok Okresného súdu Martin č. k.21C/57/2019-76 zo dňa 02.08.2022 n e d o t k n u t ý .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd vyporiadal bezpodielového spoluvlastníctvo manželov (ďalej aj „BSM“) tak, že do výlučného vlastníctva žalobkyne sa prikazuje zostatok na bežnom účte vedenom v banke H. H., a.s., IBAN: H XXXX XXXX XXXX XXXXXXXX, vo výške 1.815,89 eur (výrok I.).Do výlučného vlastníctva žalovaného prikázal osobné motorové vozidlo zn. Toyota Avensis, VIN: SB1BG76L80E076958 v hodnote 8.000,00 eur, zostatok na bežnom účte vedenom v H. H., a.s., IBAN: H XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, vo výške 1 693,00 eur a zostatok na bežnom účte vedenom v banke H. H., a.s., IBAN: H XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, vo výške 801,60 eur (výrok II.). Na úplné vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 4.339,36 eur do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (výrok III.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanému a obchodnej spoločnosti H. H., a.s., so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, trovy konania v celom rozsahu (výrok IV.). 2. V odôvodnení svojho rozhodnutia vo vzťahu k výroku IV. o trovách konania súd prvej inštancie uviedol, že náhradu trov konania priznal žalovanému, keďže ho považoval za úspešnú stranu tohto konania. Prihliadal pritom na skutočnosť, že žalovaný od počiatku konania nerozporoval masu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, jej hodnotu ani spôsob jeho vyporiadania a na jeho úplné vyporiadanie bol pripravený zaplatiť žalobkyni vyššiu sumu, ako napokon rozhodol súd.

3. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa, a to proti jeho výroku IV. o trovách konania, ktorá sa domáhala jeho zrušenia.

4. Odvolateľka namietala, že súd prvej inštancie jej nesprávnym procesným postupom ako strane znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a zároveň, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k

nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP].

5. Ďalej žalobkyňa uviedla, že v napadnutom rozsudku okresný súd neuviedol žiadnu právnu normu, podľa ktorej postupoval pri rozhodovaní o jej povinnosti nahradiť žalovanému trovy konania v celom rozsahu. Aj jeho skutková argumentácia je v odvolaní napadnutej časti nepreskúmateľná a arbitrárna, keďže nemá podklad vo vykonanom dokazovaní a ani v reálne daných okolnostiach tohto konania. Zároveň v odôvodnení napadnutého rozhodnutia absentuje akákoľvek právna i skutková argumentácia vo vzťahu k uloženiu povinnosti žalobkyne nahradiť trovy konania obchodnej spoločnosti H. H., a. s., ktorá nebola účastníkom konania a o ktorej nárokoch prvoinštančný súd ani nekonal. Je tak zrejmé, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je skutkovo aj právne absolútne nepreskúmateľné, arbitrárne a nezákonné.

6. Žalovaný vo svojom vyjadrení navrhol rozsudok okresného súdu v napadnutej časti, t. j. vo výroku IV., ako vecne správny potvrdiť. Súčasne si uplatnil voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

7. Prezentoval názor, že v danej veci nie je naplnený ani jeden z odvolacích dôvodov označených odvolateľkou. Následne citoval ust. § 255 ods. 1 a 2 CSP konštatujúc, že okresný súd správne rozhodol o trovách konania, keď pri svojom rozhodovaní (v bode 13. napadnutého rozhodnutia) vychádzal z ust. § 255 ods. 1 CSP, ako aj z okolností daného konania, a preto priznal žalovanému, ktorého považoval v tomto konaní za plne úspešného voči žalobkyňi, v celom rozsahu nárok na náhradu trov konania. Žalobkyňa v rámci mimosúdneho vysporiadania vecí žiadala od žalovaného titulom vyporiadavaného BSM len sumu 4.000,00 eur, predstavujúcu polovicu hodnoty osobného automobilu zn. Toyota Avensis EČV: ZA 954 FD. Zvyšné nároky neboli predmetom vyporiadania BSM, o čom pripojila ako dôkaz k žalobe svoj list. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, žalovaný sa o liste z 18.03.2019 - Výzva na vyporiadanie BSM - dozvedel až z podanej žaloby a ihneď na vyporiadanie bezpodielového vlastníctva mimosúdnou dohodou reagoval, t. j. mal snahu sa so žalobkyňou dohodnúť, keď žalobkyňi zaslal list, v ktorom vyjadril, že titulom vyporiadavaného BSM je ochotný vyplatiť jej sumu 4.846,50 eur (nakoľko do BSM zahrnul aj finančné prostriedky na jeho účte ku dňu zániku BSM v sume 1.693,00 eur, z ktorých bol pripravený vyplatiť jej čiastku 846,50 eur). V tomto liste sa žalovaný vyjadril aj k iným nárokom, a to titulom podielového spoluvlastníctva, ktoré uznal vo výške 5.047,29 eur, ktoré však nie sú predmetom tohto sporu. Na mimosúdne usporiadanie a návrhy žalovaného žalobkyňa reagovala podaním zo dňa 20.07.2020, v ktorom uviedla, že trvá na vyporiadaní BSM v takom rozsahu, ako uviedla v žalobnom návrhu (zvýšok listu smeroval k nárokom, ktoré neboli predmetom BSM). Žalovaný po obdržaní žaloby podaním zo dňa 22.06.2020 požiadal súd o predĺženie lehoty na vyjadrenie sa k žalobe, v ktorom okrem iného uviedol, že zistil snahu žalobkyne o mimosúdne usporiadanie vecí, o ktorej nemal vedomosť a preto ju osloví prostredníctvom právnej zástupkyne za účelom uzavretia dohody s tým, že výsledok súdu oznámi. Na základe vyššie uvedenej chronológie je nesporné, že žalobkyňa nereflektovala na argumentáciu žalovaného. Následne nesúhlasila so spôsobom a výškou výplaty ohľadne vyporiadania zaniknutého BSM, ktorý žalovaný navrhol, čo nepochybne má zásadný význam pre rozhodovanie o trovách konania. Za popísanej situácie žalobkyňa a žalovaný nezodpovedajú v rovnakej miere za vznik trov konania o vyporiadanie BSM, ktoré tak muselo byť predmetom súdneho sporu, v ktorom súd dokonca žalobkyňi priznal na vzájomné vyporiadanie menšiu sumu (konkrétne čiastku 4.339,36 eur), než jej ponúkal žalovaný v rámci mimosúdneho usporiadania. Žalobkyňa ako neúspešná strana v spore nesie preto zodpovednosť za výsledok tohto sporu. Neobstojí preto námietka žalobkyne, že skutková argumentácia prvoinštančného súdu je nepreskúmateľná a arbitrárna, keď táto nemá ani podklad vo vykonanom dokazovaní, či reálne daných okolnostiach tohto konania. Hoci možno súhlasiť s odvolacou námietkou žalobkyne, že súd vo vzťahu k výroku o trovách konania v rozsudku neuviedol právnu normu, pod ktorú subsumoval svoje rozhodnutie o trovách konania, uvedené však podľa názoru žalovaného nemá vplyv na samotnú správnosť výroku rozhodnutia o trovách konania a odôvodnenie takéhoto rozhodnutia, ktoré bolo v bode 13. napadnutého rozsudku, je plne v súlade s ustálenou súdnou praxou a judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, s čím sa žalovaný plne stotožňuje. V danej súvislosti žalovaný poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu SR z 08.03.1973 sp. zn. Cpj 8/1972, R 54/1973, ako aj článok 4 ods. 1 a 2 Základných princípov CSP.

8. Žalovaný tiež uviedol, že vzhľadom na to, že súčasný Civilný sporový poriadok priamo neupravil úpravu týkajúcu sa náhrady trov štátu, ako tomu bolo v ust. § 148 ods. 1 O.s.p., súd mohol trovy žalovaného a štátu, ktoré znášal vo vzťahu k H. H., a. s., zaviazat' uhradiť žalobkyňu. Pri určení tejto povinnosti vychádzal súd z priebehu konania, v ktorom boli obe strany zaviazané zložiť preddavok a trovy konania vo vzťahu k peňažnému ústavu a následne boli trovy konania hradené z rozpočtových

prostriedkov súdu. Za takéhoto procesného stavu nebol dôvod odchyliť sa od zásady zodpovednosti za výsledok a v danom prípade rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá aj spravodlivému usporiadaniu vzťahov, aby žalobkyňa niesla procesnú zodpovednosť za spor, ktorý sa nemusel vôbec viesť a uhradila tak žalovanému účelne vynaložené trovy konania.

9. Žalobkyňa vo svojej odvolacej replike zotrvala na argumentácii prezentovanej v podanom opravnom prostriedku.

10. Ďalej uviedla, že tvrdenia žalovaného uvedené v jeho vyjadrení sú účelové a neúplné. Súdny spis obsahuje celú korešpondenciu medzi žalobkyňou a žalovaným týkajúcu sa vyporiadania BSM. Bol to práve žalovaný, ktorý vôbec nereagoval na prvotnú výzvu žalobkyne, realizovanú pred podaním žaloby o vyporiadanie BSM na súd. Jeho tvrdenie, že sa o tejto výzve dozvedel až z podanej žaloby, je preto nepravdivé. Keďže žalovaný na návrh žalobkyne nereagoval, nekomunikoval s ňou vôbec, žalobkyňa bola nútená podať na súd žalobu o vyporiadanie BSM a v tomto súdnom konaní sa domáhala vyporiadania celej masy majetku patriaceho do BSM, teda aj úspor a vyplatenej mzdy žalovaného, ktoré údajne vyplývali z majetkových priznaní žalovaného, ktoré každoročne predkladá ako sudca Súdnej rady SR a vyhlasuje, že sú pravdivé a tieto žalobkyňa aj predložila ako dôkaz v tomto konaní. Údajné návrhy žalovaného na dohodu o vyporiadaní BSM, ktoré produkoval už počas súdneho konania, tieto skutočnosti nezohľadňovali. Žalovaný sa dokonca pokúsil žalobkyňu pripraviť o jej vlastné peniaze, ktoré jej darovala rodina, keď tieto vybral zo spoločného účtu s tým, že tento jej nárok je premlčaný. Až keď žalobkyňa upozornila žalovaného, že ide o možný trestný čin, tak jej tieto peniaze obratom poslal na účet. Predbežným právnym posúdením konajúci súd najprv akceptoval požiadavku žalobkyne na lustráciu účtov žalovaného z dôvodu preukázania možných úspor a ich použitia na výlučné potreby žalovaného, no neskôr bez ďalšieho zmenil svoj právny názor napriek tomu, že žalovaný v konaní nijakým relevantným spôsobom nevysvetlil zmeny v majetkových priznaniach týkajúcich sa spotreby úspor patriacich do BSM a ani zmeny týkajúce sa presunu majetku patriaceho do BSM do výlučného majetku žalovaného. Jedinou argumentáciou žalovaného bolo, že sa v majetkovom priznaní mohol pomýliť. Žalobkyňa naďalej považuje rozhodnutie okresného súdu o trovách konania za arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože súd prvej inštancie sa v tomto rozhodnutí nevyjadril ani k tomu, čo považuje za úspech či neúspech strán, aký je pomer tohto úspechu či neúspechu vo vzťahu ku každej strane sporu. Tvrdenie konajúceho súdu o tom, že žalovaný od začiatku nerozporoval masu BSM, jej hodnotu a spôsob vyporiadania, nezodpovedá priebehu celého súdneho procesu a ani vykonanému dokazovaniu. Žalobkyňa je presvedčená, že aj toto rozhodnutie nie je ovládané spravodlivosťou a zákonnosťou, ale je len prejavom súcitu a kolegiality k žalovanému ako kolegovi - sudcovi, ktorý pracuje na prvoinštančnom súde v rovnakom obvode krajského súdu ako v tejto veci rozhodujúci sudca Okresného súdu Martin. Svedčí o tom nepredvídateľná zmena názoru konajúceho sudcu vo veci samej a ničím nezodôvodnené rozhodnutie o povinnosti žalobkyne nahradiť všetky trovy konania žalovanému a aj H. H., a.s. bez ohľadu na všetky okolnosti súdnej veci, pomery žalobkyne ako matky, ktorá sa sama stará o dve maloleté deti a pomery žalovaného, ktorý má nadštandardné príjmy z výkonu funkcie sudcu a ktorý si tieto počas celého manželstva ponechával výlučne pre seba (keď tieto mesačne vyberal a odkladal tak, aby tieto úspory nebolo možné zistiť). O tejto činnosti žalovaného svedčí aj fakt, že kým v roku 2013, t. j. v čase, keď bola rodina spolu - počas manželstva, deklaroval v majetkovom priznaní úspory patriace do BSM, v ďalšom roku už tieto záhadne zo spoločného účtu zmizli a v jeho majetkovom priznaní sa už viac neobjavili. Okresný súd rozhodol o povinnosti žalobkyne zaplatiť trovy konania bez ohľadu na to, že podanie žaloby zapríčinil žalovaný, ktorý ignoroval predžalobnú výzvu žalobkyne smerujúcu k zmierlivému vyriešeniu vyporiadania BSM.

11. Napriek tomu, že pomer úspechu je pre priznanie trov sporového konania rozhodujúci, súd sa v rozhodnutí nevyjadril k okolnostiam danej veci z pohľadu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre možnú aplikáciu § 257 CSP, ktoré v tomto, nie štandardne sporovom konaní, nie je povinný skúmať. Tým, že okresný súd v napadnutom rozhodnutí nepoužil právnu normu, pod ktorú subsumoval výrok o trovách konania a svoje rozhodnutie ani skutkovo nezodôvodnil, je jeho rozhodnutie nepochybne nepreskúmateľné, napriek snahe žalovaného, ktorý vo svojom vyjadrení k odvolaniu sám doplnil chýbajúce odôvodnenie a právne posúdenie rozhodnutia o trovách konania napadnutého odvolaním. Žalobkyňa ďalej uviedla, že v záujme dosiahnutia spravodlivého rozdelenia majetku patriaceho do BSM podala žalobu na súd až po tom, ako žalovaný nereflektoval na jej primárny návrh na dohodu o urovaní. Súd žalobkyni priznal časť nároku uplatneného žalobou, a to v rozsahu, ktorý ona sama na základe jej vlastného odhadu objektivizovala (ten bol neskôr ustálený medzi stranami ako nesporný), vrátane preukázaných zostatkov na účtoch strán sporu. V ostatnej časti výšky uplatnených nárokov prvoinštančný súd rozhodol na základe vlastnej úvahy po tom, ako sa v konaní nepodarilo zistiť, kde

smeroval odliv finančných prostriedkov patriacich jednoznačne do BSM z účtu patriaceho žalovanému. Vzhľadom na celý priebeh konania, kde súd jednoznačne neodmietol žalobkyňou navrhnutý dôkaz lustrácie účtov žalovaného a k vykonaniu tohto dôkazu pristúpil s tým, že považuje uplatnený nárok žalobkyne za dôvodný, s odôvodnením ňou uvádzané finančné prostriedky patria do BSM a kde súd zmenil svoj názor ohľadom výšky vypořádania až na poslednom pojednávaní pred vyhlásením rozsudku, je absurdné, aby žalobkyňa bola v tomto prípade procesne zodpovedná za predvídanie rozsahu priznaných nárokov stranám konania a odsúdená na náhradu všetkých trov celého konania. Takéto rozhodnutie v konaní o vypořádanie BSM by bolo voči žalobkyňi však neprimerane tvrdé a nespravodlivé, bezdôvodne zvýhodňujúce žalovaného. Tým, že súd svoje rozhodnutie o trovách konania riadne neodôvodnil ani právne ani skutkovo, odňal žalobkyňi možnosť v podanom odvolaní reagovať na skutkové a aj právne okolnosti tohto rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu je akákoľvek argumentácia ohľadne tohto rozhodnutia zo strany žalovaného viacmenej len intuitívna.

12. Ďalšie podania strán sporu v rámci odvolacieho konania neboli produkované.

13. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario toto rozhodnutie v odvolaní napadnutej časti, t. j. vo výroku IV. o trovách konania, v súlade s ust. § 389 písm. b) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

14. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

15. Obsah základného práva na spravodlivý proces je pomerne zložito štruktúrovaný a ako to potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu, patrí do neho viacero samostatných subjektívnych práv a princípov, ktoré sú buď konkrétne (verejnoscť konania, konanie bez zbytočných priet'ahov, právo na nezávislý a nestranný súd), alebo v zásade abstraktné (riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, predvídateľnosť rozhodnutia, zákaz svojvoľného postupu súdu a ďalšie). Ako už bolo uvedené, základné právo na spravodlivý proces je najvýznamnejším interpretačným hľadiskom pre všetky procesné poriadky ustanovené zákonom. Z toho vyplýva ústavná povinnosť každého všeobecného súdu vykladať a používať procesné normy, ktoré sú obsahom procesných poriadkov ustanovených zákonom v súlade s princípmi a s obsahom základného práva na spravodlivý proces. Okrem toho je táto interpretácia a aplikácia povinná rešpektovať princíp materiálneho právneho štátu, a teda materiálne chápanie spravodlivosti tak, ako to je vyjadrené v čl. 1 ods. 1 ústavy.

16. Z ust. § 220 CSP vyplýva, že v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

17. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

18. Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu

základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

na také odôvodnenie na všetky právne a s uplatnením nárokov

19. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP, treba preto považovať aj taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď rozhodnutie neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé. (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. januára 2019, sp. zn. 6Cdo/98/2017)

20. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Ak súd prijme skutkové a právne závery, ktorých vysvetlenie v odôvodnení rozhodnutia nedáva jasný obraz o všetkých podstatných otázkach, potom jeho rozhodnutie trpí vadou, ktorá musí viesť nevyhnutne k zrušeniu rozsudku. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v odvolacom konaní. Ak rozhodnutie okresného súdu neobsahuje náležitosti uvedené v ust. § 220 CSP je nepreskúmateľné.

21. Ak prvoinstančný súd postupoval v rozpore s ustanoveniami Civilného sporového poriadku tým, že sporovej strane odoprel alebo znemožnil uplatnenie procesných práv, odvolací súd musí v každom prípade jeho rozhodnutie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

22. Po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu odvolací súd dospel k záveru o dôvodnosti odvolania žalobkyne, pretože súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania v tomto spore úplne rezignoval na riadne odôvodnenie svojho rozhodnutia. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia úplne absentuje označenie príslušných ustanovení zákona, ktoré v danom prípade súd prvej inštancie aplikoval a zároveň vo vzťahu k povinnosti žalobkyne nahradiť trovy konania H. H., a.s. absentuje čo i len zmienka v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

23. Vo vzťahu k námietkam odvolateľky, týkajúcim sa priznania trov konania protistrane, krajský súd vo všeobecnosti uvádza, že zásada úspechu v spore sa premieta v ustanovení § 255 Civilného sporového poriadku ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. Úspech vo veci súd vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) charakteristická pre sporové konania sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom (t. j. víťazstvom) v spore. Plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo o veci samej. Plný úspech v spore môže mať žalobca aj žalovaný. Vo všeobecnosti platí, že ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí. Pomerne rozdelenie trov je jednak odrazom reálneho výsledku sporu a jednak predstavuje prevenciu, aby strany nežalovali viac, ako im podľa hmotného práva patrí. Nakoľko niet žiadneho rozumného dôvodu, aby si strany v prípade čiastočného úspechu nahradili trovy konania navzájom, časť, ktorá sa prekrýva, sa odpočíta. Ak by úspech strán v spore bol rovnaký - žalobca by vysúdil polovicu a žalovaný by sa polovici ubránil (50 % ku 50 %), náhrada sa neprizná nikomu. Čiastočné procesné úspechy sa teda vzájomne do rovnakej výšky anulujú. Zvyšná časť je determinantom pre záver o čiastočnom priznaní nároku na náhradu trov konania. Potom pri zásadne rovnakých čiastkových úspechoch

24. Vo vzťahu k ďalšej argumentácii odvolateľky krajský súd uvádza, že z ust. § 257 CSP vyplýva, že výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

25. Účelom tohto zákonného ustanovenia je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom v medziach stanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Zákon vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán sporu, prihliada na postoj subjektov v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa.

26. Ako už bolo uvedené vyššie, Civilný sporový poriadok vo svojom ust. § 257 upravuje možnosť súdu výnimočne nepriznať náhradu trov konania strane, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Východiskom pre ich hodnotenie je pomerne bohatá judikatúra súdov k ust. § 150 ods. 1 O.s.p., ktorého účel a podmienky sú v podstate totožné s aktuálne účinným ustanovením § 257 CSP. Vyplýva z nej, že pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať tak na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán sporu, teda nielen toho, koho by postihovala povinnosť nahraďiť trovy, ale aj toho, ktorého majetková sféra by bola použitím výnimočného ustanovenia dotknutá. Do úvahy však treba zobrať tiež do okolností, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnúť i na postoj strán v konaní. (z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo 5/2011 zo dňa 18.01.2012).

27. Netreba tiež opomínať fakt, že v súdnej veci odvolateľka ako strana sporu neprodukovala také skutkové tvrdenia, ktoré by podporila aj príslušnými dôkazmi o svojich nepriaznivých osobných, majetkových a zárobkových pomeroch. Toto kritérium však nie je jediným pre aplikáciu ust. § 257 CSP súdom pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania (pozri body 24. až 26. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Prejednávaný spor však svojím predmetom nie je ničím výnimočným a neexistujú dôvody, ktoré by boli hodné osobitného zreteľa.

28. Pre úplnosť je potrebné poznamenať, že žalobkyňa v rámci podaného odvolania de facto poukázal na skutočnosti týkajúce sa vedeného súdneho konania, o ktorých mal v rámci prvoinštančného konania vedomosť jednak okresný súd, ktorý by v prípade, že by sa v komplexe takto zistených skutočností jednalo o dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, v zmysle zákona by takúto zákonnú možnosť využil.

29. Pokiaľ ide o náhradu trov konania pri vyporiadaní BSM, Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) žiadne výslovné pravidlo, ktoré by konanie vynímalo z pôsobnosti § 255 CSP (predtým § 142 O.s.p.), neobsahuje. Všeobecne sa pritom uznáva, že výnimky z pravidla je nutné vykladať skôr reštriktívne než extenzívne. Pri vyporiadaní BSM je teda namieste vychádzať z § 255 CSP a uplatniť základné pravidlo, a to je zásada úspechu vo veci. Pre úvahu súdu o náhrade trov konania má význam okolnosť, že súd v týchto sporoch nie je viazaný návrhom na vyporiadanie a že teda môže veci, ktoré procesné strany navrhli zahrnúť do masy BSM, ktoré je potrebné v spore vyporiadať i inak a má samozrejme pre úvahu súdu o náhrade trov konania význam. Ten sa však neprejavuje vo vylúčení možnosti aplikácie § 255 CSP, ale v spôsobe, akým sa stanoví úspech vo veci. Zo stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Rc 42/1972, ktoré je stále aplikovateľné vyplýva, že pokiaľ súdy vidia procesný úspech alebo neúspech oboch manželov v tom, ako veľkého podielu sa im zo spoločného majetku dostane, ide o postup, ktorý zodpovedá tomu, že súdy nie sú návrhom na vyporiadanie viazané pri zisťovaní rozsahu BSM a jeho vyporiadaní. Tento postup vyhovuje zrejme i potrebám praxe svojou jednoduchosťou, pričom nemožno prehliadnúť ani to, že zhodne postupujú súdy i pri vyrubovaní súdneho poplatku. Nemožno však vylúčiť ani ten postup, kedy súdy pri posudzovaní pomeru procesného úspechu oboch manželov prihliadnu podľa okolností konkrétneho prípadu i k tomu, ako bola vyriešená otázka rozsahu a hodnoty BSM. V tomto spore je preto potrebné pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzať z princípu procesného úspechu v konaní, a teda posúdenie skutočného procesného úspechu či neúspechu každej zo strán sporu.

30. Rovnosť podielov pri vyporiadaní BSM je iba jedným z hľadísk pri posudzovaní úspechu strany v konaní. Tiež je potrebné prihliadať i k požadovanej a skutočne priznanej výške vyporiadacieho podielu a zohľadniť výsledok sporu medzi účastníkmi o to, ktoré veci patria do BSM a ktoré nie. Takto však nemožno prihliadať ku každej položke navrhutej k vyporiadaniu, keďže nemožno pripustiť, aby rozhodovanie o náhrade trov konania sa svojou náročnosťou priblížilo sporu vo veci samej. Podľa nálezu

Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1441/11 „základné pravidlo rozhodovania o trovách v zmysle § 142 O.s.p. (aktuálne § 255 CSP) možno v konkrétnom prípade korigovať buď nepriznaním náhrady trov konania žiadnemu z účastníkov, ak sú pre taký záver dané dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 150 O.s.p. - aktuálne § 257 CSP), alebo priznaním náhrady trov konania neúspešnému žalovanému, ak svojím chovaním nezadal príčinu k podaniu žaloby o vyporiadanie BSM (§ 143 O.s.p.). Použitie § 150 O.s.p. nemožno považovať za pravidlo odôvodnené typom veci, ale za výnimku zo zásady úspechu danú dôvodmi hodnými osobitného zreteľa v individuálnej veci. Napokon z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/1895/2004 vyplýva, že posúdenie, nakoľko vzhľadom k jednotlivým návrhom na vyporiadanie konkrétnych položiek mal účastník úspech v spore o vyporiadanie BSM, záleží na úvahe súdu a nemožno pritom postupovať s matematickou presnosťou“. Keďže označené rozhodnutia vychádzajú z identickej právnej úpravy, možno ich aplikovať aj pri rozhodovaní tohto sporu.

31. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 266/2022 konštatoval, že v rozhodnutí o náhrade trov konania v spore o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je nevyhnutné zväziť výsledok sporu z toho pohľadu, čo strany svojimi návrhmi obsiahnutými nielen v žalobe a vo vyjadrení, ale aj v ďalších podaniach, vrátane odvolaní, žiadali. Pomer úspechu strán vo veci podľa § 255 CSP so záverom, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, nemožno zdôvodniť všeobecnými východiskami, podľa ktorých strany mali vo veci nešpecifikovaný čiastočný úspech, ich podiely na spoločnom majetku sú rovnaké, spor neskončil podľa predstáv ani jednej strany a vyporiadanie bolo v záujme oboch strán. Takáto argumentácia je mimo rámca zákonnej úpravy § 255 CSP, keďže nevyjadruje pomer úspechu strán vo veci, a preto je porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

32. Ďalej odvolací súd vo vzťahu k uloženiu povinnosti žalovanej nahradiť trovy konania obchodnej spoločnosti H. H., a.s. v celom rozsahu uvádza, že v predloženom spise absentuje akýkoľvek doklad, resp. podklad pre takýto výrok konajúceho súdu. Práve naopak, v spise súdu prvej inštancie sa nachádza doklad o tom, že dňa 24.11.2021 žalobkyňa zložila na účet Okresného súdu Martin sumu vo výške 80,00 eur ako preddavok v súdnom konaní zálohu D14 (č. I. 244 spisu) a rovnakú sumu zložil na účet Okresného súdu Martin aj žalovaný dňa 13.12.2021 (č. I. 323 spisu). V spise na č. I. 348 sa tiež nachádza faktúra č. 2022026539 zo dňa 11.05.2022, splatná 24.06.2022, vystavená pre Okresný súd Martin ako odberateľa H. H., a.s. na sumu 24,00 eur za „druh dodaného tovaru, resp. služby 5119209882“ bez jej bližšej konkretizácie. Zároveň z obsahu spisového materiálu nevyplýva, že by okresný súd z preddavkov zložených stranami sporu túto sumu uhradil (neopomínajúc pritom, že banky majú nárok len na úhradu vecných nákladov, a nie na úhradu nákladov, ako si to určila vo svojom sadzobníku).

33. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že ustanovenie § 148 ods. 1 O.s.p. už v novej procesnej úprave nenachádza svoj ekvivalent a možno tu použiť len všeobecné ustanovenie § 251 CSP, ktoré v sebe zahŕňa všetky trovy súdneho konania, teda aj trovy štátu a tiež ustanovenie § 259 CSP, z ktorého vyplýva, že ak pri dokazovaní vznikne povinnosť, ktorá je spojená s výdavkami inej osoby, má táto osoba tie isté práva a povinnosti pri ich uplatnení ako svedok. Rozhodovanie súdu o tomto nároku vyplýva z článku 4 ods. 1 CSP s použitím § 57 CMP.

34. Vychádzajúc z obsahu spisového materiálu sa však o takúto procesnú situáciu v posudzovanom prípade nejedná, keďže obidve strany sporu zložili preddavky na dokazovanie.

35. Je teda nepochybné, že súd prvej inštancie si v danom prípade nesplnil povinnosť svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, čím došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP. Popísané pochybenie v konaní okresného súdu považoval odvolací súd za tak podstatné, že nevidel dôvod ďalej sa v podrobnostiach zaoberať argumentáciou sporových strán v rámci vedeného odvolacieho konania, keďže tu boli jednoznačne splnené podmienky pre zrušenie napadnutého rozhodnutia v odvolaní napadnutej časti a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

36. Nesprávny postup súdu prvej inštancie v takomto rozsahu by nemal naprávať odvolací súd, ktorý je spravidla určený na to, aby náležite vykladal a aplikoval právo v opravných konaniach. Účelom fungovania opravného súdu je na kvalitatívne vyššej úrovni na základe opravných prostriedkov preskúmať, či sa na súde prvej inštancie dosiahol účel civilného sporového konania vyjadrený v článkoch

2, 3 a 6 CSP v spojitosti s článkom 46 a nasl. Ústavy SR a nenachádzať podstatné pochybenia v postupe prvoinštančného súdu.

37. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výroku IV. o trovách konania podľa § 389 písm. b) CSP zrušil a zároveň podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

38. V ďalšom konaní súd prvej inštancie opätovne rozhodne o nároku na náhradu trov konania v tomto spore a svoje rozhodnutie riadnym spôsobom odôvodní, pričom uvedie zákonné ustanovenia, ktoré v danom spore aplikoval, a tiež svoje úvahy, z ktorých pri rozhodovaní sporu vychádzal a vysporiada sa aj s argumentáciou sporových strán vznesenou v tomto odvolacom konaní. Zároveň je nevyhnuté, aby súd prvej inštancie pri vyhotovení písomného vyhotovenia rozsudku dôsledne vychádzal z ust. § 220 CSP, pričom je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným vyššie (§ 391 ods. 2 CSP).

39. V novom rozhodnutí okresný súd opätovne rozhodne aj o nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP), ktoré tiež náležite s poukazom na konkrétne zákonné ustanovenia aj odôvodní.

40. Vo zvyšnej časti (t. j. vo výrokoch I. až III.), nenapadnutej odvolaním zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý týmto rozhodnutím odvolacieho súdu.

41. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).